

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych (**164.**)
w dniu 9 lipca 2014 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004–2015” (druk senacki nr 673, druki sejmowe nr 2410 i 2461).
2. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 668, druki sejmowe nr 2330 i 2456).

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 34)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego
Piotr Gruszczyński)

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Witam państwa na kolejnym posiedzeniu Komisji Budżetu i Finansów Publicznych. Witam panów senatorów. Witam przedstawicieli poszczególnych ministerstw. Jeśli chodzi o Ministerstwo Finansów, witam panią Ewę Adamiak, która jest przedstawicielem tego ministerstwa. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest reprezentowane przez pana ministra Marka Ratajczaka. Proszę państwa, jednym z dzisiejszych punktów jest punkt, który dotyczy Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza; witam pana rektora Bronisława Marciniaka. Witam wszystkich zaproszonych gości.

Proszę państwa, w związku z tym, że punkt drugi dotyczy kwestii podatkowych, jestem zobowiązany do zadania takiego pytania: czy w posiedzeniu uczestniczą przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność lobbingową w rozumieniu ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa? Nie widzę takich osób.

Chciałbym jeszcze powitać przedstawiciela Sejmu, pana posła Pawła Armdta. Zresztą jest to mój kolega z naszej wspólnej miejscowości, z Gniezna, pierwszej stolicy Polski. Prawda, Panie Rektorze?

(*Głos z sali:* Prawda.)

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Panie Rektorze, mam nadzieję, że to jest jedyny punkt sporny dzisiejszego spotkania.

Proszę państwa, dzisiejsze spotkanie jest związane z dwoma punktami. Po pierwsze, będziemy rozpatrywać ustawę o zmianie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004–2015”.

Punkt drugi to rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw.

Czy ktoś z państwa ma uwagi do dzisiejszego porządku posiedzenia komisji? Nie ma uwag.

W związku z tym proponuję, żebyśmy przeszli do zapowiadanego przeze mnie przed chwilą punktu pierwszego.

Panie Ministrze, przekazuję panu głos.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marek Ratajczak:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Rozpatrywana dzisiaj ustawa, tak jak powiedział już pan przewodniczący, dotyczy przede wszystkim zmiany zakresu czasowego programu wieloletniego dotyczącego Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu. Program miał się skończyć w roku 2015, a zgodnie z ustawą skończy się w roku 2017. I tak naprawdę tego dotyczy podstawowa zmiana.

Zmiana ta nie ma konsekwencji budżetowych w takim rozumieniu, że nie zmienia się łączna przewidywana skala nakładów na realizację tego projektu z budżetu państwa. Uzasadnieniem projektu było to, że pewne przewidywane przedsięwzięcia zamykające realizację tego projektu, z przyczyn niezależnych od samego Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza, uległy wydłużeniu i opóźnieniu; chodzi o kwestie związane chociażby z przejmowaniem gruntów niezbędnych do realizacji całego programu. I to jest istota ustawy, która jest dzisiaj przedmiotem obrad Wysokiej Komisji.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Proszę o opinię Biuro Legislacyjne.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Dziękuję bardzo.

Biuro Legislacyjne nie zgłasza zasadniczych zastrzeżeń do tej ustawy. Jednak pojawia się pytanie, które zasygnalizowałem w swojej opinii: dlaczego w trakcie prac w Sejmie zmieniono technikę nowelizowania zmienianej ustawy i odstąpiono od tego, co w odniesieniu do ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004–2015” uczyniono już w 2010 r.? Przypominam sobie sytuację, kiedy w 2010 r. po raz pierwszy nowelizowaliśmy ustawę o programie wieloletnim; w następstwie poprawek Senatu ustaliliśmy między innymi kształt techniczny, zgodnie z którym powinna następować zmiana tego rodzaju ustaw, jakimi są ustawy wprowadzające plany wieloletnie. Podawaliśmy pewne argumenty, z którymi wówczas Sejm się zgodził. Wydaje

się, że wnioski z tej całej dyskusji zostały uwzględnione również przez posłów wnioskodawców. Przygotowali oni właściwy projekt, do którego nie było żadnych zastrzeżeń, ani technicznych, ani legislacyjnych, wszystko było w porządku. Ale w trakcie prac w Sejmie ktoś odstąpił od pewnej praktyki w tym zakresie i dokonał takiej zmiany, jaka jest widoczna w ustawie uchwalonej przez Sejm.

Oczywiście proponuję... może nie tyle proponuję, ile wskazuję w swojej opinii, jak powinny wyglądać właściwie sformułowane przepisy. Niemniej, mając na uwadze fakt, że zgłoszenie w tym momencie uwag doprowadziłoby do rozpętania dyskusji pomiędzy senackim Biurem Legislacyjnym a sejmowym co do tego, jak powinny być formułowane tego rodzaju przepisy zmieniające, pozwolę sobie wyrazić jedynie nadzieję... Pewien wniosek de lege ferenda: pewne ustalenia z przeszłości będą brane pod uwagę również przy formułowaniu analogicznych ustaw w przyszłości. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Rozumiem, że nie była to propozycja poprawki.

Czy ministerstwo chciałoby się odnieść do tej wypowiedzi?

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
Marek Ratajczak:**

Mogę powiedzieć tylko tyle, że projekt był projektem poselskim, a nie rządowym i że wszelkie poprawki były wprowadzane przez państwa posłów po wysłuchaniu opinii Biura Legislacyjnego Sejmu. Trudno mi się włączać w dyskusję prawniczą między dwoma biurami legislacyjnymi. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję, Panie Ministrze.

Panie Pośle, czy chciałby się pan odnieść do tych wypowiedzi?

Posel Paweł Arndt:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Chciałbym jedynie potwierdzić to, o czym mówił pan minister. Rzeczywiście nad projektem pracowały Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisja Finansów Publicznych. Podczas tego posiedzenia Biuro Legislacyjne zgłosiło wnioski, o których mówił pan mecenas. Te wnioski zostały przyjęte i ustawa została przyjęta właśnie w wersji zgodnej z sugestiami Biura Legislacyjnego Sejmu.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję, Panie Pośle.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z panów senatorów chciałby się odnieść...

Proszę, pan senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Panie Przewodniczący, w zasadzie mam pytanie do pana ministra. Chciałbym się dowiedzieć, czy takimi programami jak ten, który omawiamy, dotyczący Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu, objęte są również inne polskie uniwersytety, które też obchodzą okrągłe rocznice. Przykładowo: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie obchodzi siedemdziesięciolecie swojej działalności. W 2018 r. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II będzie obchodził okrągłą rocznicę stulecia swojego istnienia.

Chciałbym się dowiedzieć, zwłaszcza jeżeli chodzi o KUL, czy w tej kwestii są zgłaszane jakieś projekty? Czy zostały wszczęte jakieś prace? I ewentualnie, jakie byłoby stanowisko ministerstwa...

Oczywiście, broń Boże, nie mam nic przeciwko Uniwersytetowi imienia Adama Mickiewicza, ale ten wieloletni program dotyczy dość istotnej kwoty. To jest ponad 500 milionów zł. Prawda?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Wiem, że Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II – często z przyczyn niezależnych od siebie – boryka się z poważnymi problemami. Miałem wątpliwości, ponieważ bodajże dwa lata temu odbyło się spotkanie rektora z posłami i senatorami; padł pomysł dotyczący takiej inicjatywy, żeby z okazji stulecia istnienia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II stworzyć program dotyczący tylko i wyłącznie pokrycia kosztów związanych z obchodami. Był taki program: 100 milionów zł na stulecie KUL. Jak wiemy, KUL działa na podstawie odrębnej ustawy o finansowaniu KUL, ale zasady są analogiczne do obowiązujących w przypadku pozostałych uniwersytetów państwowych.

Przepraszam za nieco długie pytanie, ale jest z nami pan minister, jest okazja, ażeby pan minister udzielił odpowiedzi. To posiedzenie jest nagrywane. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję, Panie Senatorze.

Panie Ministrze, przekazuję panu głos.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
Marek Ratajczak:**

Szanowni Państwo!

Realizowane są dwa programy wieloletnie – oba są już w końcowej fazie – czyli właśnie program dotyczący Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza i drugi program, związany z Uniwersytetem Jagiellońskim. Nie realizujemy żadnych innych programów ani ich nie konkretyzujemy.

Chciałbym również zwrócić uwagę na to, że obecnie programy wieloletnie, jeśli w ogóle są uchwalane, to nie drogą ustawową; są to programy wieloletnie przyjmowane w wyniku uchwały Rady Ministrów. Jeżeli miałyby być nowe programy, to musiałyby być procedowane już zgodnie z obecnymi regułami, czyli musiałyby zostać przyjęte – tak jak powiedziałem – w wyniku uchwały Rady Ministrów.

Takich inicjatyw, o których pan senator wspominał – rzeczywiście sam miałem okazję rozmawiać z przedstawicielami Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, również z przedstawicielami UMCS – jest sporo, bo sporo uczelni akurat w najbliższych latach będzie obchodziło różnego rodzaju, mniej lub bardziej okrągłe i mniej lub bardziej wieloletnie, jubileusze.

Powiem tak: oczywiście jako resort odnosimy się ze zrozumieniem do przedstawianych w ramach tych projektów inicjatyw, jednak przede wszystkim musimy uwzględnić realia budżetowe. Tak naprawdę problemem nie jest wyrażenie zrozumienia, dlatego że większość projektów opiera się na bardzo rozsądnych wizjach dotyczących modernizacji bazy materialnej, rozbudowy bazy materialnej, uruchamiania w wyniku tego nowych obszarów aktywności uniwersytetu. Problemem jest oczywiście zapewnienie finansowania ze środków budżetu państwa. I niewątpliwie droga do podjęcia decyzji o takim programie musi prowadzić – tak bym powiedział – przez wielostronne uzgodnienia, w które musiałby być zaangażowany minister nauki i szkolnictwa wyższego, ale również minister finansów. Dziękuję bardzo.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję.

Czy ktoś z panów senatorów chciałby jeszcze odnieść się do tego punktu?

Dziękuję bardzo.

W związku z tym składam propozycję przyjęcia projektu tej ustawy bez poprawek.

Kto z państwa senatorów jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Rozumiem, że propozycja została przyjęta jednogłośnie.

Byłby to dla mnie zaszczyt, gdybym mógł być sprawozdawcą tej ustawy.

Czy panowie senatorowie mają inne zdanie? Nie.

Dziękuję bardzo.

Dziękuję panu rektorowi i dziękuję panu kanclerzowi.

Pan rektor prosił jeszcze o głos. Proszę bardzo.

Rektor Uniwersytetu imienia Adama Mickiewicza w Poznaniu Bronisław Marciniak:

Chciałbym serdecznie podziękować za głosowanie i w ogóle za możliwość wybudowania kampusu na Morasku. To jest połowa uniwersytetu: siedem wydziałów. Koło wydziałów tworzone są dwa duże centra badawcze: Wielkopolskie Centrum Zaawansowanej Technologii, to jest konsorcjum jedenastu instytucji wielkopolskich, oraz Międzyuczelniane Centrum NanoBioMedyczne, cztery instytucje. Tak że tworzymy w Poznaniu wielkopolską czy poznańską dzielnicę naukową, a kampus na Morasku jest centrum tej dzielnicy. Bardzo serdecznie dziękuję za wyrozumiałość i serdecznie zapraszam do zobaczenia tego kampusu. Mogę zagwarantować, że jeśli chodzi o kampus, to złotówka nie została źle wydana. Program wieloletni dotyczy także Kalisza i Piły.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję bardzo.

Dziękuję jeszcze tym, którzy byli uczestnikami dzisiejszego posiedzenia w związku z punktem pierwszym. Domyślam się, że niektórzy z państwa nas opuszczają, dlatego proponuję dosłownie minutkę przerwy, po której przejdziemy do punktu drugiego. Dziękuję.

(Przerwa w obradach)

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Proszę państwa, minuta minęła.

Przechodzimy do następnego punktu, do rozpatrzenia ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw.

Proszę przedstawiciela Ministerstwa Finansów, panią Ewę Adamiak, o przedstawienie nam tego punktu.

Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Ustawa z dnia 26 czerwca to ustawa zmieniająca ustawę o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę o podatku dochodowym od osób fizycznych, ale również ustawę – Kodeks karny skarbowy, ustawę o zryczałtowanym podatku, jak również ordynację podatkową. Przy czym zmiany w niektórych z tych ustaw są po prostu zmianami tylko i wyłącznie dostosowującymi.

Rozwiązania zawarte w projekcie możemy podzielić na dwie grupy. To jest ustawa zawierająca dosyć obszerne zmiany, które możemy podzielić na dwie grupy, biorąc pod uwagę ich cel. Celem przepisów zawartych w pierwszej grupie jest w szczególności racjonalizacja istniejących procedur poboru podatku, poprawa sytuacji podatników, zachowanie spójności pomiędzy obiema ustawami o podatku dochodowym, czyli ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, jak również uwzględnienie orzecznictwa sądów administracyjnych.

Drugą grupę przepisów stanowią zmiany mające na celu uszczelnienie systemu podatkowego oraz przeciwdziałanie zjawisku unikania opodatkowania dochodów osiąganych w Polsce. Właśnie w tym zakresie pojawiają się w ustawie przepisy, które mają przeciwdziałać erozji bazy podatkowej w podatku dochodowym spowodowanej podejmowanymi przez podatników działaniami ukierunkowanymi na zmniejszenie zobowiązania podatkowego bądź też na unikanie płacenia podatku.

Za najważniejszą zmianę w przypadku tej grupy należałoby uznać zupełnie nowe w systemie prawa podatkowego rozwiązanie, a mianowicie przepisy dotyczące zagranicznej spółki kontrolowanej, CFC. Regulacja ta jest regulacją, która występuje już na arenie międzynarodowej. Jest ona powszechnie akceptowanym mechanizmem

zwalczenia nadużyć podatkowych. Stosują ją takie państwa europejskie jak Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Włochy, Szwecja, ale również państwa pozaeuropejskie, jak USA, Kanada, Japonia.

Tak króciutko. Ta regulacja polega na nałożeniu na polskich rezydentów obowiązku wykazania w odrębnym zeznaniu podatkowym dochodów zagranicznych spółek kontrolowanych i opodatkowania ich dziewiętnastoprocentową stawką. Zagraniczna spółka jest definiowana na podstawie trzech podstawowych kryteriów, a mianowicie kryteriów dotyczących poziomu kontroli, charakteru przychodów uzyskiwanych przez zagraniczną spółkę – chodzi jedynie o przychody finansowe – i położenia zagranicznej spółki w kraju o niskim poziomie opodatkowania, niższym o 25% od obowiązującej w Polsce stawki CIT. Za zagraniczną spółkę, której dochody w Polsce będą podlegały opodatkowaniu, będzie uznawany – poza podmiotami spełniającymi te trzy kryteria – każdy podmiot położony w tak zwanym rajach podatkowym, jak również w krajach, z którymi Polska nie podpisała umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Przepisy nie będą miały zastosowania w przypadku podatników kontrolujących zagraniczne spółki, czyli w przypadku polskich podatników, którzy kontrolują zagraniczne spółki w państwie Unii Europejskiej, jeżeli ta zagraniczna spółka będzie prowadziła w państwie Unii Europejskiej rzeczywistą działalność gospodarczą. Dodatkowo jeszcze zostało wprowadzone kryterium dotyczące dochodów zagranicznych spółek osiągających przychody w wysokości nieprzekraczającej 250 tysięcy euro, czyli proponowane przepisy będą dotyczyły tylko spółek osiągających przychody większe niż 250 tysięcy euro.

Poza tą podstawową – tak jak powiedziałam – propozycją odnośnie... W grupie przepisów uszczelniających system podatkowy znajduje się jeszcze kilka przepisów, które mają taki sam cel. Mianowicie następnymi przepisami uszczelniającymi są przepisy określające sposób ustalania wartości przychodów i kosztów świadczeń w naturze, jak również propozycja wyłączenia stosowania zwolnienia od podatku dochodowego dywidend w przypadku, gdy nie podlegają one opodatkowaniu w państwie źródła. Do grupy przepisów uszczelniających należy zaliczyć również przepisy, które dotyczą opodatkowania świadczeń z ubezpieczeń na dożycie mających charakter inwestycyjny, tak zwanych polisolokat. To były najważniejsze zmiany dotyczące przepisów uszczelniających.

Jeżeli chodzi o drugą grupę przepisów, które mają być przepisami łagodzącymi – tak jak powiedziałam – i racjonalizującymi prowadzenie działalności, w wyniku uznania orzecznictwa sądowego, czy też ułatwiający prowadzenie działalności, to w przypadku tej grupy przepisów należałoby wymienić przepisy, które mają za zadanie ułatwić proces komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych jednostek naukowych i twórców. To jest propozycja związana z odroczeniem opodatkowania wkładu własności intelektualnej na okres pięciu lat; powinno to umożliwić przynajmniej częściową komercjalizację wyników prac badawczo-rozwojowych. Oczywiście jeżeli chodzi o wkłady, to dotyczy to wkładów wniesionych przez uczelnie wyższe, instytuty badawcze; wkłady te będą wnoszone do spółki kapitałowej dookreślonej w przepisach ustawy.

W tej grupie przepisów znajdują się też przepisy, które powinny być istotne z punktu widzenia inwestorów zagranicznych, a mianowicie dotyczące certyfikatów zagranicznych, tak zwanych certyfikatów bez okresu ważności. Przepisy będą dawały prawo uznawania tych certyfikatów w celu wywiązania się z obowiązku podatkowego płatników; ich ważność będzie uznawana przez dwanaście miesięcy.

Rozwiązaniem, na które też warto zwrócić uwagę w przypadku tej części przepisów, są przepisy dotyczące tak zwanego cashbacku; chodzi o świadczenia otrzymywane przez klientów z banku. Te świadczenia do tej pory były opodatkowane według skali, a zgodnie z przepisem będą opodatkowane podatkiem zryczałtowanym, co zarówno ułatwi pobór, jak i zmniejszy obciążenie podatkowe osób fizycznych.

Chciałabym zwrócić uwagę na jeszcze jedno rozwiązanie. Mianowicie ustawa wprowadza też rozwiązanie dotyczące alternatywnych przepisów o niedostatecznej kapitalizacji. Są to przepisy odnoszące się do zasad rozliczania odsetek od pożyczek; to też jest nowe rozwiązanie w polskim porządku prawnym. Takie rozwiązania występują między innymi w niektórych państwach europejskich, na przykład w Danii. Przepisy te będą dawały prawo wyboru, jeśli chodzi o uznanie takich odsetek w kosztach. Wyznaczono pewien poziom odliczania odsetek, odwołując się do określonego procentu wartości podatkowej aktywów. Podatnik po prostu będzie miał prawo wyboru tego, czy uznaje odsetki w kosztach według starych zasad, czy też według nowych.

Jest jeszcze grupa przepisów, która uwzględnia orzecznictwo sądowe, między innymi w zakresie podatku od osób fizycznych. Chodzi o przepisy dotyczące wynagrodzeń za ustanowienie służebności, o zwolnienie wynagrodzeń z tytułu ustanowienia służebności przesyłu czy też zwolnienie świadczeń przyznanych stronie w wyniku uwzględnienia złożonej skargi na przewlekłość...

Ustawa wykonuje również zalecenie zawarte w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego w zakresie odszkodowań przyznawanych na podstawie innych źródeł prawa aniżeli kodeks pracy. Chodzi o orzeczenie Trybunału z 29 marca 2013 r.

Jeżeli chodzi o skutki, to przewiduje się, że ten projekt wywrze pozytywny wpływ na dochody sektora finansów publicznych. Jeśli chodzi o możliwe do oceny skutki – niestety w przypadku zagranicznej spółki kontrolowanej w ogóle nie jesteśmy w stanie przewidzieć skutków i brak nam danych, żebyśmy to wyliczyli – to będzie to około 30 milionów zł... Oczywiście samo wprowadzenie CFC z całą pewnością... Dzięki wprowadzeniu CFC ten skutek powinien być o wiele lepszy. Poza tym trzeba jeszcze mieć na uwadze to, że – poza skutkami budżetowymi – przepisy uszczelniające projektu mają też mieć działanie prewencyjne, jeżeli chodzi o podatników.

Podsumowując, chciałabym powiedzieć, że jeżeli chodzi o ustawę z dnia 26 czerwca, to stanowi ona zbiór przepisów, których wprowadzenie jest podyktowane zarówno interesem podatników, potrzebą zachowania spójności systemu, jak również troską o stan finansów; chodzi o tę część dotyczącą uszczelnienia. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Proszę państwa, Biuro Legislacyjne przygotowało kilka propozycji poprawek. Proponuję następujący sposób dzisiejszego procedowania. Otóż pan legislator będzie nam przedstawiał poszczególne propozycje, potem otworzę dyskusję dotyczącą proponowanej poprawki, następnie poproszę o stanowisko rządu i przejdziemy do głosowania. Na koniec chciałbym całą tę ustawę poddać pod otwartą dyskusję panów senatorów oraz gości zaproszonych na dzisiejsze posiedzenie.

Panie Legislatorze, przekazuję panu głos.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Dziękuję bardzo.

Szymon Giderewicz.

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Uwagi szczegółowe z opinii Biura Legislacyjnego są zawarte w dwudziestu jeden punktach. Jeżeli można, to zacząłbym omawianie po kolei każdego z tych punktów.

Pierwszy punkt dotyczy przepisów zakładających odroczenie opodatkowania komercjalizowanej własności intelektualnej. Przepisy te definiują tę własność między innymi jako know-how, co do którego zachodzi warunek podjęcia środków w celu zachowania go w poufności. W naszej opinii każde know-how jest informacją poufną, dlatego też nie ma potrzeby podkreślania tego w tym przepisie. Takie podkreślenie może wpłynąć na interpretację innych przepisów ustaw podatkowych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych i ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w których to przepisach posłużono się pojęciem „know-how”, nie stanowiąc wprost, że to jest informacja poufna. Jeżeli więc w tym konkretnym przepisie wskażemy wprost, że jest to informacja poufna, to w każdym innym z tych przepisów a contrario know-how będziemy rozumieć jako informację jawną. Z całą pewnością nie jest to celem tych przepisów. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z państwa chciałby się wypowiedzieć w tej sprawie? Nie widzę chętnych.

Jakie jest stanowisko rządu?

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Jeżeli tylko mogę króciutko... Jeżeli chodzi o tę definicję, to została ona wypracowana razem z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale jak najbardziej uznaję uwagę pana mecenas. To nic nie wnosi. Jednak...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

To znaczy nie powinno rzutować na dookreślenie. Tak że akceptujemy tę zmianę.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Przejmuję tę poprawkę.

Proszę państwa, przechodzimy do głosowania.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Panie Legislatorze, kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Teraz będzie grupa uwag dotyczących zasad opodatkowania dochodów zagranicznych spółek kontrolowanych.

Pierwsza z propozycji jest w zasadzie uwagą technicznolegislacyjną. Polega na ujednoczeniu przepisów ustawy o PIT i ustawy o CIT w wyniku skreślenia w ustawie o CIT zbędnego przecinka.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy ktoś z państwa chciałby się odnieść do tego punktu?

Nie widzę chętnych.

Jakie jest stanowisko rządu?

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Akceptujemy.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

W związku z tym przejmuję tę poprawkę.

Przechodzimy do głosowania.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Proszę o następny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

To również jest uwaga technicznolegislacyjna. Chodzi o skreślenie zbędnego wyrazu.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Otwieram dyskusję.

Kto z państwa chciałby się wypowiedzieć w tej sprawie? Nie ma chętnych. Dziękuję.

Jakie jest stanowisko rządu?

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

W naszej ocenie to niczego nie zmienia, ale skoro dzięki temu przepis ma być czytelniejszy i bardziej poprawny legislacyjnie, to jak najbardziej jesteśmy za.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Przejmuję tę poprawkę.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Punkt czwarty. Nasze wątpliwości budzą przepisy związane z opodatkowaniem przychodów uzyskiwanych przez zagraniczne spółki kontrolowane zarejestrowane w krajach innych niż raje podatkowe wymienione w rozporządzeniu ministra finansów. Chodzi o kraje, z którymi Polska nie ma podpisanej umowy o wymianie informacji podatkowych. Szczególne wątpliwości budzą przepisy, które dotyczą ustalenia podstawy opodatkowania takich spółek. Wydaje się, że propozycja poprawki... My nie przedstawiamy tej propozycji, gdyż wymagałoby to poznania intencji projektodawców co do szczegółowego zakresu tego rozwiązania. Wydaje się konieczna propozycja poprawki, zgodnie z którą w przypadku spółki z kraju bezumownego znajdują zastosowanie takie zasady opodatkowania jak w przypadku spółek z rajów podatkowych, chyba że możliwe będzie wykazanie wielkości faktycznie posiadanych przez podatnika udziałów czy z faktycznego okresu ich posiadania w kontrolowanej spółce. Jednak na ten moment nie mamy przygotowanej propozycji poprawki.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa chciałby się do tego odnieść? Nie widzę chętnych.

Jakie jest stanowisko rządu?

(Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: Poproszę pana dyrektora...)

Proszę bardzo.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Jarosław Szatański, zastępca dyrektora Departamentu Podatków Dochodowych.

Jeśli chodzi o sposób traktowania spółki położonej w państwie, z którym Polska nie podpisała umowy o wymianie informacji podatkowych, to potwierdzam ten sposób rozumienia... to, że do takiej spółki powinniśmy stosować zasady, które dotyczą spółek z rajów podatkowych, z zastrzeżeniem, że podatnik faktycznie może wykazać, iż posiada udziały przez okres krótszy niż wskazany w ust. 3 pkt 1, czyli krócej niż przez trzydzieści dni, lub mniejsze niż 25%. W naszej ocenie wynikało to z obecnego brzmienia ust. 9 i taka była intencja projektodawców w tym zakresie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Muszę zadać pytanie o to, czy rząd popiera, czy jest przeciwko...

(Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: Na razie jesteśmy przeciwko. Zobaczymy...)

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

W związku z brakiem propozycji po prostu ciężko nam się odnieść do konkretnej uwagi. Podzielamy... Było pytanie o intencję ustawodawcy, wymagała ona wyjaśnienia. Jedyne, co jesteśmy w stanie w tym momencie zrobić, to wyjaśnić, jaka była ta intencja. Wydaje mi się, że dopiero wtedy Biuro Legislacyjne będzie w stanie sformułować odpowiednią uwagę w tym zakresie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z panów senatorów chciałby się do tego odnieść? Nie ma chętnych. Dziękuję.

Rozumiem, że Biuro Legislacyjne już całkowicie wyraziło swoje zdanie.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Tak, bo w tym przypadku nie mamy propozycji poprawki. Dostrzegamy konieczność preredagowania tych przepisów, jednak na tę chwilę nie mamy żadnej konkretnej propozycji.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Przechodzimy do punktu piątego.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Punkt piąty. W naszej ocenie jest to jedynie zmiana technicznolegislacyjna. Zasadne jest jednoznaczne przesądzenie, że dochodem opisywanym w ust. 6 w art. 24a w analogicznych przepisach dotyczących ustawy o PIT jest dochód uzyskany w roku podatkowym zagranicznej spółki kontrolowanej.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Jeśli chodzi o stanowisko rządu wobec tej uwagi, to rząd jest przeciwny przyjęciu takiej poprawki z uwagi na to, że ust. 6 wyraźnie odsyła do ust. 4, a ust. 4 art. 24a wyraźnie wskazuje na dochód kontrolowanej spółki zagranicznej. Dzięki odesłaniu do ust. 4 – jak się wydaje – nie ma wątpliwości, że chodzi o zagraniczną spółkę kontrolowaną i jej rok podatkowy.

(*Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: Jesteśmy przeciwni.*)

Jesteśmy przeciwni.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z panów senatorów chciałby przejść tę poprawkę? Nie widzę chętnych.

Przechodzimy do punktu szóstego.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Zgodnie z rozpatrywaną dziś ustawą, jeśli nie jest możliwe ustalenie udziału podatnika związanego z prawem do uczestnictwa w zyskach zagranicznej spółki kontrolowanej, to w celu ustalenia udziału związanego z tym prawem przyjmuje się udział podatnika w kapitale albo jego udział w prawie głosu w organach spółki. Ustawa nie rozstrzyga, którą z tych wartości przyjąć; dostrzegamy lukę w tym zakresie. Żebyśmy mogli zaproponować konkretną poprawkę, musielibyśmy poznać intencje wnioskodawców ustawy.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy ktoś z państwa chciałby się w tej sprawie wypowiedzieć? Nie ma chętnych.

Proszę o stanowisko rządu.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Jeżeli chodzi o stanowisko rządu, to jesteśmy... Może wyjaśnię, jaka była intencja, bo uwaga Biura Legislacyjnego dotyczyła również tej intencji. W przypadku tego przepisu należy przyjąć, biorąc pod uwagę pozostałe przepisy dotyczące kontrolowanej spółki zagranicznej, że zastosowanie ma wyższa z wartości, które zostały wskazane w tym przepisie, czyli wyższa z wartości dotycząca albo udziału w kapitale, albo udziału w prawie głosu.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Okej. Przechodzimy do punktu siódmego.
Proszę.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jak rozumiem – jeżeli można jeszcze powrócić do punktu szóstego – tutaj będzie...

(*Brak nagrania*)

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

...Która by przesądziła, że bierzemy pod uwagę wyższą wartość.

Jeśli chodzi o uwagę z punktu siódmego, to jest to już tylko pytanie. Jeżeli jest tak, że warunki wskazane w ust. 8 art. 24a... Jeśli domniemanie posiadania przez podatnika 100% udziałów przez cały rok podatkowy w spółce kontrolowanej ma być domniemaniem nieobalalnym – bo to by wynikało z kontekstu zdania drugiego z ust. 8 – to nie ma potrzeby wprowadzania poprawki. Natomiast jeżeli intencja nie była taka, to sygnalizujemy ewentualnie potrzebę wprowadzenia poprawki. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy ktoś z państwa chciałby się do tego odnieść? Nie ma chętnych. Dziękuję.

Nie ma poprawki, ale jest pytanie. W związku z tym przekazuję głos ministerstwu.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Chciałbym potwierdzić, że intencja była dokładnie taka, jaką wskazał pan mecenas. Czyli w przypadku spółki, która jest położona w raju podatkowym – ze względu na brak możliwości efektywnego uzyskania jakiegokolwiek informacji zwrotnej z organu podatkowego państwa, które jest wymienione w rozporządzeniu ministra finansów jako terytorium stosujące szkodliwą konkurencję podatkową – zostało przyjęte domniemanie nieobalalne.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Proszę bardzo...

Przepraszam, nie zauważyłem. Pan senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Cechą domniemań jest to, że można je obalić. Z reguły domniemania są obalalne. W wyjątkowych sytuacjach obowiązuje zasada numerus clausus domniemań nieobalalnych. Bo skoro domniemanie jest nieobalalne, to w tej sytuacji podatnik praktycznie nie jest w stanie wykazać, iż stan faktyczny jest po prostu inny. Czyli ten przepis idzie chyba zbyt daleko, ale to jest moje zdanie. Powinno być domniemanie faktyczne, oczywiście, ale obalalne, a nie nieobalalne.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję panu senatorowi.

Czy ktoś z państwa chciałby się odnieść do tej wypowiedzi? Nie widzę chętnych. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do następnego punktu.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

To jest uwaga zawarta w pktcie 8 uwag szczegółowych w opinii. Dotyczy ona warunku prowadzenia rzeczywistej działalności gospodarczej przez zagraniczną spółkę kontrolowaną z kraju Unii Europejskiej. Wydaje się, że intencją ustawodawcy w przypadku tego przepisu – to jest przepis art. 24a ust. 17 ustawy o CIT i analogiczny przepis art. 30f ust. 19 w ustawie o PIT – było jedynie zobiektywizowanie i ułatwienie ocenienia przez organ podatkowy tego, czy zagraniczna spółka kontrolowana spełnia warunek prowadzenia rzeczywistej działalności gospodarczej. Tymczasem zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu spełnienie przez spółkę jednego z warunków wskazanych w tym wyliczeniu, w pktkach 1–5, będzie oznaczać automatyczne uznanie, że spółka prowadzi rzeczywistą działalność gospodarczą. Aby uniknąć tego rodzaju interpretacji – wydaje się, że nie było to intencją ustawodawcy – wskazana byłaby stosowna poprawka. I my proponujemy taką poprawkę.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Proszę. Pan senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Wydaje mi się, że sformułowanie „prowadzi rzeczywistą działalność gospodarczą” nie jest prawidłowe. Jeżeli chodzi o obrót gospodarczy, to powinno być sformułowanie „faktycznie prowadzi działalność gospodarczą”. Nie ma pojęcia „prowadzi rzeczywistą działalność gospodarczą”. To też uwaga pod adresem naszego Biura

Legislacyjnego. Ja się nie spotkałem z pojęciem „prowadzi rzeczywistą działalność gospodarczą”. Albo ktoś prowadzi działalność gospodarczą faktycznie, albo jej nie prowadzi. Proponowałbym zastąpienie słów „rzeczywistą działalnością gospodarczą” słowami „faktycznie prowadzoną działalnością gospodarczą”...

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję, Panie Senatorze.

Proszę o stanowisko rządu.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Rząd negatywnie odnosi się do tej uwagi z racji tego, że pojęcie...

(*Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: Pana senatora.*)

Tak, pana senatora. Przepraszam.

Chciałbym tylko wyjaśnić, że pojęcie „rzeczywistej działalności gospodarczej” funkcjonuje i na płaszczyźnie prawa europejskiego w orzecznictwie TSUE, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, i w doktrynie dotyczącej właśnie kontrolowanych spółek zagranicznych. Jest to już utarte wyrażenie, które znajduje odzwierciedlenie – tak jak powiedziałem – w prawie europejskim.

(*Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: W przepisach dotyczących CFC.*)

W przepisach dotyczących CFC. To jest trochę kwestia specyfiki tych przepisów, które zwracają uwagę głównie na aspekt ekonomiczny.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy pan legislator chciałby jeszcze się do tego odnieść?

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jak rozumiem, samo pojęcie zostało recypowane z szerego rozumianego prawa unijnego i zostało ono stworzone na potrzeby instytucji zagranicznych spółek kontrolowanych; chodzi o taką rzeczywistą działalność gospodarczą. Nie dostrzegam potrzeby zmiany tego określenia.

Jeżeli mógłbym powrócić do swojej uwagi, to chciałbym zaakcentować, że chyba jednak trzeba byłoby przyjąć, że pktty 1–5 w zasadzie mają pomóc w zinterpretowaniu pojęcia „rzeczywistej działalności gospodarczej”, a nie definiować to pojęcie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Proszę. Pani Dyrektor.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Tak. Właśnie chciałabym się odnieść do uwagi pana mecenas, dlatego że kolega wyjaśnił problem, który zgłosił pan senator. Jak najbardziej akceptujemy propozycję pana mecenas. Z całą pewnością w pełni odda to naszą intencję. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Ja też dziękuję.
Przejmuję tę poprawkę.
Kto jest za? (3)
Kto się wstrzymał? (1)
Kto jest przeciw? (0)
Poprawka została przyjęta.
Panie Legislatorze, punkt dziewiąty.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

W zasadzie jest to uwaga technicznolegislacyjna. Ona uwzględnia to, że przedsiębiorstwo to zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej, stąd wydaje nam się konieczne przeformułowanie pktu 1 art. 24a ust. 17 i wprowadzenie analogicznych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Czy ktoś chciałby zabrać głos w dyskusji? Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

W naszej ocenie jest to poprawka, która doprecyzowuje ten zapis, a zatem jak najbardziej akceptujemy tę zmianę. Tylko wydaje mi się, że tu... Panie Mecenasie, ja bym dodała: przedsiębiorstwa, w ramach którego ta spółka wykonuje faktycznie czynności. Dobrze? Dziękuję bardzo.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Ta uwaga, Pani Dyrektor, dotyczyła przeformułowania trochę brzmienia zastępowanych wyrazów: „przedsiębiorstwa, w ramach którego ta spółka wykonuje faktycznie czynności”.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Przejmuję tę poprawkę.
Kto jest za? (4)
Kto się wstrzymał? (0)
Kto jest przeciw? (0)
Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.
Następny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jest to punkt dziesiąty. Dotyczy on art. 14 ust. 3 pktu 13 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ten nowo dodawany punkt stanowi, że do przychodów z działalności gospodarczej nie zalicza się kwot otrzymywanych od agencji wykonawczych. Zgodnie z obecnym stanem prawnym kwoty te są zwolnione z podatku. W tym przypadku mamy już w zasadzie dwa pytania dotyczące tej grupy przepisów.

Po pierwsze, czy zasadne jest różnicowanie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych i ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych? Po ewentualnych zmianach wprowadzonych przez tę propozycję, w świetle ustawy o CIT takie przychody nadal będą zwolnione z podatku.

Po drugie, porównując wszystkie przepisy dotyczące przychodów związanych z kwotami otrzymanymi od agencji wykonawczych, można zauważyć, że obok kwot od agencji wykonawczych są również kwoty otrzymane od agencji rządowych. W tym jednym przypadku agencje rządowe nie znalazłyby się w tym przepisie. Czy jest to celowe? Czy może to nieść ze sobą jakieś skutki? To jest pytanie. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.
Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Nie zgadzamy się z uwagą pana mecenas. Zaraz wyjaśnię dlaczego. Czy to będzie zwolnienie, czy zostanie przyjęta metoda wpisania, bo w obu ustawach również są... To, że pewne przychody nie będą podlegały opodatkowaniu, można określić systemowo, stosując właśnie zapis mówiący o tym, że do przychodów z działalności gospodarczej nie będą zaliczane przychody x. Dlaczego jest zróżnicowanie, jeżeli chodzi o CIT i o PIT? Dlatego, że w przypadku podatku od osób prawnych nie ma źródeł. Nie ma problemu z korzystaniem z tego zwolnienia przez osoby, które osiągają przychody z innego źródła, w tym przypadku na przykład ze stosunku pracy. Zwolnienie, które dotyczyło i podatku od osób prawnych, i podatku od osób fizycznych, zostało

wprowadzone – nie pamiętam już dokładnie, w którym roku – tylko i wyłącznie dla przedsiębiorców. To miało być właśnie zwolnienie od podatku kwot, które przedsiębiorcy będą otrzymywali od agencji. W ostatnim okresie pojawiły się pewne rozbieżności, pewne problemy z orzecznictwem sądowym. To zwolnienie było rozciągane na pracowników agencji x, która te kwoty dla przedsiębiorców otrzymywała z budżetu na określony cel. Zatem jedyną właściwą metodą legislacyjną jest zlikwidowanie zwolnienia, o którym mówi art. 21, oraz uznanie, że przychodem z działalności gospodarczej... Chodzi o skierowanie tego tylko i wyłącznie do podmiotów, do których to zwolnienie było kierowane, właśnie dzięki wprowadzeniu elementu mówiącego o tym, że ten przychód nie będzie przychodem opodatkowanym; w efekcie da nam to takie samo rozwiązanie, czyli brak opodatkowania tych wartości. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Rozumiem, że stanowisko rządu jest negatywne.

Czy ktoś z państwa chciałby przejąć tę poprawkę? Nie widzę chętnych.

Proponuję, żebyśmy przeszli do punktu jedenastego.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Punkt jedenasty dotyczy przepisów wykonujących postanowienie sygnalizujące Trybunału Konstytucyjnego, w którym zwrócono uwagę na to, że zwolnieniem od podatku powinny być objęte również odszkodowania wynikające z innych normatywnych źródeł prawa niż ustawy i rozporządzenia. Formułując to zwolnienie, w rozpatrywanej dziś ustawie posłużono się pojęciem innych normatywnych źródeł prawa, o których mowa w art. 9 kodeksu pracy. W art. 9 wymienione są układy zbiorowe pracy oraz inne oparte na ustawie porozumienia zbiorowe, regulaminy i statuty. Wątpliwość budzi to, czy przepis w takim brzmieniu obejmie zarówno układy zbiorowe pracy, porozumienia zbiorowe, regulaminy i statuty, czy tylko te z wymienionych aktów, które są normatywnymi źródłami prawa. Jest to pojęcie nieostre, niedookreślone, występujące w doktrynie. Nie można przesądzić z całą pewnością, że normatywnym źródłem prawa jest na przykład status albo regulamin. Stąd proponujemy nowe brzmienie tego przepisu. Chodzi o to, aby wprost uznać, że zwolnienie będzie dotyczyć odszkodowań wynikających ze wszystkich źródeł, czyli układów zbiorowych pracy, porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów, jeżeli będą one zawierać rozwiązania dotyczące odszkodowań. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chciałby się odnieść do tego punktu? Nie widzę chętnych.

Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Jeżeli ten przepis miałby budzić jakiekolwiek wątpliwości, to oczywiście jesteśmy jak najbardziej za przeformulowaniem tego zapisu zgodnie z propozycją pana mecenasa. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Przejmuję tę poprawkę.

Kto z państwa jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Panie Mecenasiu, proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Jeżeli przyjęlibyśmy, że przepisy, do których odwołują się art. 24 ust. 15, czyli przepisy o działalności ubezpieczeniowej, i art. 24 ust. 15a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który w tym zakresie stanowi o odrębnych przepisach, to te same przepisy... Zasadna byłaby zmiana ujednocniająca te dwa artykuły. Chodzi po prostu o zamienienie w art. 24a ust. 15a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wyrazów „odrębnych przepisów” na wyrazy „przepisów o działalności ubezpieczeniowej”. Jednak jeżeli zakres ten jest różny, to wycofuję się z tej propozycji.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Otwieram dyskusję.

Kto z państwa chciałby się do tego odnieść? Nie widzę chętnych.

Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Zakres tych przepisów jest różny, zatem nie możemy się zgodzić z propozycją pana mecenasa. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy ktoś z panów senatorów chciałby przejąć tę poprawkę? Nie widzę chętnych.

Panie Mecenasiu, proszę o następny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Kolejna uwaga, zwarta w punkcie trzynastym, dotyczy wątpliwości związanych ze sposobem liczenia dochodu z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej w związku z umową ubezpieczenia na życie lub dożycie. Nie sformułowaliśmy propozycji poprawki. Dostrzegając jakieś wątpliwości... Jednak na ten moment wycofujemy się ze względu na to, że... Najprawdopodobniej nie będzie takiej potrzeby. Wycofuję się z tej uwagi. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Panie Mecenasiu, w związku z tym proponuję przejść do następnego punktu.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga z punktu czternastego dotyczy już przepisów przejściowych i w zasadzie jest uwagą technicznolegislacyjną. Uwzględnia to, że podatnicy nie mogą stosować przepisu upoważniającego do wydania rozporządzenia, gdyż jego adresatem jest minister. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Czy ktoś z państwa chciałby się do tego odnieść? Nie widzę chętnych.

Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Zgadza się z tą uwagą. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Przejmuję tę poprawkę.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję.

Proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga zawarta w punkcie piętnastym. W naszej ocenie wskazana jest zmiana polegająca na skreśleniu zbędnego wyrazu i ujednoczeniu ust. 1 art. 9 z ust. 2 art. 9 przepisów przejściowych, tak aby zapobiec możliwej interpretacji ust. 1 art. 9, zgodnie z którą podatnicy podatku dochodowego stosowaliby nowe przepisy jedynie w sytuacji, w której zagraniczna spółka kontrolowana rozpoczęłaby swoją działalność po dniu wejścia w życie ustawy.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa chciałby się odnieść do tego punktu? Nie widzę chętnych.

Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Zgadza się.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Przejmuję tę poprawkę.

Kto jest za? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie za. Dziękuję.

Proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Zgodnie z tą propozycją wymienione w art. 9 przepisy miałyby znaleźć zastosowanie nie tylko w przypadku zagranicznych spółek kontrolowanych, ale także w przypadku szerszej kategorii podmiotów, czyli spółek kontrolowanych. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.

Jakie jest stanowisko rządu?

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Rozumiemy argumentację pana mecenasa, akceptujemy konieczność poprawy, jednak nie zgadzamy się z tym sformułowaniem, dlatego że pan mecenas proponuje zastąpienie słów „zagranicznej spółki kontrolowanej” słowami „zagranicznej spółki kontrolowanej lub zagranicznej spółki”. Jeśli chodzi o zagraniczne spółki, to do tego zbioru zaliczają się zagraniczne spółki kontrolowane, zatem proponujemy tylko skreślić słowo „kontrolowanej”, żeby w tym przepisie była mowa o zagranicznej spółce. Akceptujemy poprawkę z takimi zmianami. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Panie Mecenasiu, proszę o stanowisko.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Oczywiście tak będzie krócej, a równie poprawnie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Przejmuję tę poprawkę.
Kto jest za? (5)
Kto jest przeciw? (0)
Kto się wstrzymał? (0)
Jednogłośnie za. Dziękuję.
Teraz punkt siedemnasty.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Punkt siedemnasty dotyczy art. 11 przepisów przejściowych i certyfikatów rezydencji. Wydaje się, że przepis ten powtarza normę, która i tak znalazłaby zastosowanie na gruncie przepisów materialnych. Proponowana poprawka modyfikuje trochę to rozwiązanie, wskazując, że certyfikaty rezydencji zachowałyby ważność nie tyle przez dwanaście miesięcy od dnia ich wydania, ile przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów ustawy. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

W naszej ocenie przepis zawarty w art. 11 jest jak najbardziej potrzebny i poprawny. Norma, o której mówił pan mecenas, zawarta w samej ustawie, to norma, która wejdzie w życie dopiero 1 stycznia 2015 r. Ten przepis daje prawo uznawania ważności certyfikatów przez dwanaście miesięcy również w przypadku, kiedy certyfikat zostanie wydany przed 1 stycznia. Zatem jest to pozytywne dla płatnika. Jak najbardziej widzimy potrzebę pozostawienia tego artykułu... Dzisiaj certyfikaty nie były ważne przez dwanaście miesięcy. Certyfikat rezydencji bez terminu nie miał... za każdym razem musiał być przedkładany. Zatem ten przepis daje prawo uznania pozytywnej normy, którą wprowadziliśmy, również w przypadku certyfikatów wydanych przed 1 stycznia. Dla przykładu: certyfikat zostanie wydany w październiku 2014 r., z taką datą. W przypadku i podatnika, i płatnika ten certyfikat będzie uznawany przez kolejne dwanaście miesięcy, czyli jego ważność będzie uznawana, mimo że przepisy odnośnie do tych dwunastu miesięcy wchodzi w życie 1 stycznia 2015 r.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Pan mecenas chciałby się jeszcze do tego odnieść.
Proszę.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Myślę, że uwaga pani dyrektor rozwiązuje sprawę. Nie zawsze wszystko można wyczytać w przepisach. Rozumiem, że wydawane dotychczas certyfikaty bezterminowe tak naprawdę były certyfikatami, które traciły ważność już po zastosowaniu. Stąd ten przepis uwzględnia, że one jednak zachowują ważność przez dwanaście miesięcy. Tak?

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Cieszę się, że na posiedzeniu komisji dochodzi między państwem do takich porozumień, bo nam też to ułatwia sprawę.

(Wesołość na sali)

Czy ktoś z państwa chciałby przejąć tę poprawkę? Nie.
Panie Mecenasie, proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Uwaga zawarta w punkcie osiemnastym zmierza do prawidłowego wprowadzenia zmian w ustawie. W naszej ocenie zmieniany przepis art. 21 ust. 1 pktu 49 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych powinien wejść w życie w całości w jednym terminie, tak aby uniknąć interpretacji, zgodnie z którą przez pewien okres w roku podatkowym 2014 część podatników nie korzystałaby ze zwolnienia. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.
Czy ktoś chciałby się do tego odnieść? Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Jeżeli przepis budzi wątpliwości, to jak najbardziej akceptujemy propozycję pana mecenasa.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Przejmuję tę poprawkę.
Kto z panów senatorów jest za? (5)
Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)
Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.
Kolejny punkt, dziewiętnasty.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

W naszej ocenie wskazana jest zmiana uwzględniająca, że odesłanie zawarte w art. 15 ust. 3 przepisów przejściowych jest odesłaniem do książeczek mieszkaniowych założonych do dnia wejścia w życie grupy przepisów, o których mowa w art. 17 pkt 6. Tymczasem przepis art. 13 ust. 3 stanowi o książeczkach założonych od dnia wejścia w życie tych przepisów. Dostrzegamy pewien błąd logiczny, proponujemy nową wersję tego przepisu. To tyle. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.
Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Stanowisko rządu jest negatywne, jednak poproszę panią dyrektor Kalinowską o wyjaśnienie, skoro jest potrzeba wyjaśnienia obecnego zapisu. Bardzo proszę.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Maria Kalinowska:**

Rozumiem, że ta uwaga jest bardzo ogólna. Intencją było to, żeby zwolnienie dotyczyło wszystkich książeczek założonych do dnia wejścia w życie nowej, zmienionej ustawy. Później – w miarę upływu czasu i wprowadzania zmian w zasadach prowadzenia tych książeczek – okres zwolnienia został ograniczony do 31 grudnia danego roku podatkowego. Uważamy, że jest to niezasadne stanowisko w tym względzie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję.
Czy pan mecenas chciałby jeszcze się do tego odnieść?

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Być może moja propozycja nie oddaje intencji projektodawców, jednak tylko zwracam uwagę na... Jeżeli mogę się odnieść już do samego brzmienia art. 15 ust. 2, zgodnie z którym od podatku dochodowego zwolnione są odsetki od książeczek założonych do dnia wejścia w ży-

cie przepisów... Tymczasem ust. 3 stanowi, że książeczki mieszkaniowe, o których mowa w ust. 2, a więc założone do dnia wejścia w życie przepisów, zostały założone po tym dniu. To jest jakiś błąd logiczny. Prawda? Zdaje się jednak, że moja propozycja poprawki nie odzwierciedla państwa intencji, dlatego nie będę jej proponował. Można się zastanowić nad tą uwagą, nad tym, czy jednak nie warto zmienić tego artykułu w jakimś stopniu.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Rozumiem, że jest to poprawka ewentualnie do dyskusji.

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz: Tak.*)

Czy ktoś z panów senatorów chciałby przejąć teraz tę poprawkę? Nie widzę chętnych.

Panie Mecenasie, proszę o kolejny punkt.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Punkt dwudziesty dotyczy art. 16 noweli, a tak naprawdę problemu związanego z obowiązywaniem w czasie rozporządzeń wydanych na podstawie przepisu upoważniającego, który uległ zmianie. W takim przypadku przyjmuje się – jest to praktyka niebudząca wątpliwości – że rozporządzenia tracą moc. Aby zapobiec sytuacji, w której po dniu wejścia w życie ustawy utracą moc przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 45b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, proponujemy czasowo utrzymać w mocy te rozporządzenia – to jest propozycja poprawki z pierwszego członu alternatywy – lub też, zamiast zmieniać dotychczasowy przepis upoważniający, proponujemy wprowadzić nowy przepis upoważniający do wydania w drodze rozporządzenia wzoru zeznania podatkowego związanego z dochodami zagranicznych spółek kontrolowanych; to jest w drugim członie alternatywy. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Także dziękuję.
Otwieram dyskusję. Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

(*Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak: Proszę, pani dyrektor Kalinowska...*)

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Maria Kalinowska:**

Panie Mecenasie, jesteśmy za pana propozycją wprowadzenia odrębnej delegacji ustawowej dla tego rodzaju aktu wykonawczego. Tak że akceptujemy propozycję w tym zakresie.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Przejmuję tę poprawkę.
Kto jest za? (5)
Kto jest przeciw? (0)
Kto się wstrzymał? (0)
Jednogłośnie za. Dziękuję.
Ostatnia poprawka.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

Proponujemy dodanie do grupy przepisów dotyczących regulacji związanych z odsunięciem w czasie opodatkowania aportów w postaci komercjalizowanej własności intelektualnej kolejnych przepisów odnoszących się do tej materii, tak aby uczynić tę regulację zupełną na dzień jej wejścia w życie, czyli żeby wszystkie przepisy dotyczące regulacji związanych z komercjalizowaną własnością intelektualną weszły w życie w jednym terminie. Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Otwieram dyskusję.
Czy ktoś z państwa chciałby się do tego odnieść? Nie widzę chętnych.
Proszę o stanowisko rządu.

**Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów
Jarosław Szatański:**

Jest to poprawka legislacyjna, ale zasadna. Akceptujemy ją.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Jest akceptacja? Bo nie zrozumiałem.
(*Zastępca Dyrektora Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Jarosław Szatański: Tak.*)

Przejmuję tę poprawkę.
Kto jest za? (5)
Kto jest przeciw? (0)
Kto się wstrzymał? (0)
Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.
Rozumiem, Panie Mecenasiu, że myśmy omówili już wszystkie poprawki. Prawda?
(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz: Tak.*)

Proszę państwa, ponieważ wpłynęło do nas pismo Związku Banków Polskich... Nie wiem, czy Biuro Legislacyjne i ministerstwo zapoznały się z uwagami.

**Dyrektor Departamentu
Podatków Dochodowych
w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:**

Tak. Zdołaliśmy je przeczytać. Były na stronach internetowych komisji już wczoraj. Dziękuję.

(*Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński: Rozumiem, że uwagi, które zostały tam zawarte, muszą zostać przedyskutowane z Biurem Legislacyjnym.*)

To są też uwagi, które były przez państwa zgłaszane również w czasie prac w Sejmie i my ich nie akceptowaliśmy. Nie wiem, czy Biuro Legislacyjne miało możliwość zapoznania się z nimi, ale my w razie czego jesteśmy w stanie się do nich odnieść.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Dziękuję bardzo.
Proszę pana mecenasa...

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:**

W mojej ocenie są to uwagi merytoryczne, a myśmy nie chcieli zajmować stanowiska wobec wartości merytorycznej. Jeżeli jednak one zyskają akceptację, to oczywiście będziemy służyć pomocą w odpowiednim zapisaniu poprawek.

**Zastępca Przewodniczącego
Piotr Gruszczyński:**

Oczywiście panowie senatorowie mogą się zapoznać z tymi uwagami i ewentualnie na posiedzeniu plenarnym lub nawet dzisiaj, jeżeli będzie taka wola, możemy się nad nimi pochylić.

W tym momencie otwieram – tak jak zapowiadałem – dyskusję nad całością ustawy. Czy ktoś z państwa ma uwagi, spostrzeżenia i chciałby się nimi w tej chwili podzielić? Nie widzę chętnych.

W związku z tym proponuję, żebyśmy przeszli...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Oj, przepraszam, nie zauważyłem pana.

Proszę, żeby pan się przedstawił, przekazuję panu głos.

**Sekretarz Rady Podatkowej
Konfederacji „Lewiatan”
Przemysław Pruszyński:**

Przemysław Pruszyński, Konfederacja „Lewiatan”.

Chciałbym zwrócić uwagę na to, że my też przekazywaliśmy uwagi, nie tylko Związek Banków Polskich to zrobił. Nasze uwagi dotyczyły dwóch kwestii. Pierwsza była związana z niedostateczną kapitalizacją i przepisami w tym zakresie. Druga dotyczyła opodatkowania odsetek od lokat prowadzonych w związku z działalnością gospodarczą. Ja odniosę się do przepisów dotyczących nieostatecznej kapitalizacji, a o odniesienie się do punktu drugiego poproszę kolegę.

Pani dyrektor mówiła, że w projekcie zaproponowano alternatywną metodę zaliczania odsetek od pożyczek do kosztów uzyskania przychodów. Ta metoda ma polegać na tym, że do kosztów będą zaliczane odsetki odpowiadające iloczynowi stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 1,25 punktu procentowego i wartości podatkowej aktywów w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości. W tym rozwiązaniu zaproponowano, aby wysokość odsetek, które można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów, ograniczyć do 50% zysku z działalności operacyjnej. I to ograniczenie... w ogóle ta alternatywna metoda jest skierowana do tych podmiotów działających na rynku finansowym, dla których pieniądź jest towarem, który udostępniają na rynku. Ograniczenie ma nie mieć zastosowania w przypadku banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, instytucji kredytowych oraz instytucji finansowych, o których mowa w prawie bankowym, czyli firm leasingowych i faktoringowych. Nie będą mogły zaliczać odsetek w wysokości równej ponad 50% zysku z działalności operacyjnej do kosztów uzyskania przychodów firmy udzielające pożyczek ze środków własnych, prowadzące działalność w tym zakresie. W naszej ocenie godzi to w zasadę równości podmiotów wobec prawa, ponieważ działalność gospodarcza tych firm jest zbliżona do działalności pozostałych, dlatego też powinny one być równo traktowane i również powinny mieć prawo do wyłączenia z tego ograniczenia. W naszym piśmie zaproponowaliśmy, jak mogłaby wyglądać poprawka. Dziękuję.

Jeśli chodzi o drugą kwestię poproszę...

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję.
Proszę bardzo.

Członek Rady Podatkowej Konfederacji „Lewiatan” Janusz Błaszczuk:

Janusz Błaszczuk, Konfederacja „Lewiatan”.

Pozwolę sobie jeszcze uzupełnić dosłownie w dwóch zdaniach wypowiedź kolegi odnośnie do firm pożyczkowych, które chcielibyśmy objąć wyłączeniem spod limitu 50% zysku z działalności operacyjnej. W aspekcie praktycznym ta zmiana będzie oznaczać, że wzrośnie koszt oprocentowania pożyczek udzielanych przez firmy pożyczkowe. Mówimy o firmach nieobjętych nadzorem KNF, których klientami są zazwyczaj osoby niemające zdolności kredytowej, czyli należące do najuboższej warstwy społeczeństwa. Co się stanie w wyniku tej zmiany? Wzrosną koszty działalności firm pożyczkowych, a w efekcie wzrośnie oprocentowanie kredytów. Dlaczego? Dlatego, że pojęcie „zysku z działalności operacyjnej” w sytuacji, gdy jest pięćdziesięcioprocentowy limit zaliczalności odsetek kosztowych do kosztów uzyskania przychodu... Zysk z działalności w takich firmach jest – krótko mówiąc – różnicą między odsetkami przychodowymi a kosztowymi, czyli odsetkami, które te firmy uzyskały z tytułu udzielonych pożyczek,

najczęściej właśnie ubogim klientom, a finansowaniem pozyskanym z rynku. Finansowanie z rynku opiera się albo na pożyczkach od właściciela, albo po prostu na kredytach bankowych. Firma pożyczkowa zarabia na marży. Nie wiem, jak wysoka jest ta marża, ale wiem, jak wysoka jest marża odsetkowa netto banków; wynosi ona 2,5–3%. Pan dyrektor Zygierewicz może mnie poprawić, jeśli się mylę. Zakładając na przykład... Chcę to zobrazować państwu na przykładzie. Jeżeli założymy, że marża odsetkowa netto firmy pożyczkowej wynosi nawet 20%, czyli dziesięć razy więcej niż w banku...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Nie, moment. Pan senator będzie miał taką możliwość, ale najpierw dokończmy to, co zostało rozpoczęte.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Proszę państwa, na pewno będzie jeszcze dyskusja. Teraz proszę o ciszę.

Przekazuję panu głos.

Członek Rady Podatkowej Konfederacji „Lewiatan” Janusz Błaszczuk:

Przez firmę pożyczkową rozumiemy instytucję finansową, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy – Prawo bankowe, czyli firmę, której większość przychodów pochodzi z udzielania pożyczek. Chodzi o firmy udzielające kredytów konsumenckich objętych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Żeby to zobrazować, dodam że takie znane na rynku firmy internetowe, które udzielają pożyczek, to Vivus czy InfoCredit. Chciałbym zobrazować efekt tego przepisu na prostym przykładzie. Załóżmy, że odsetki kosztowe płacone przez tę firmę wynoszą sto, marża odsetkowa wynosi dwadzieścia, więc ich przychody wynoszą sto dwadzieścia. Dochód opodatkowania wynosi dwadzieścia, obecnie płacą od tego 19% podatku CIT, czyli 3,8. Po tej zmianie będą limitowane co do zaliczalności odsetek kosztowych równych sto w wysokości 50% zysku, czyli tych dwudziestu... Więc zaliczą do kosztów uzyskania przychodu nie sto, tak jak obecnie, odsetek kosztowych, tylko dziesięć... Dziewięćdziesiąt nie będzie stanowiło kosztu uzyskania przychodu. Naturalnie powiększy to bazę kosztową firmy i będzie to koszt przerzucony na klienta, który pożycza pieniądze od tej firmy. To było w ramach uzupełnienia wypowiedzi kolegi.

Jeśli mogę, chciałbym przejść do drugiej kwestii, kwestii opodatkowania lokat osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jednoosobowo lub w formie spółek osobowych. Jako Konfederacja „Lewiatan” postulujemy, aby zasada opodatkowania była taka sama dla wszelkich rodzajów rachunków bankowych, nie tylko dla rachunków rozliczeniowych i lokat tworzonych na rachunku rozliczeniowym. Obecnie jest to traktowane tak, że odsetki od tego typu produktów będą stanowiły przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej i podlegały samoopodatkowaniu przez takiego przedsiębiorcę. Chodzi o to, żeby wszystkie

pozostałe rodzaje rachunków bankowych, również lokaty terminowe nietworzone na rachunku, czyli posiadające własny numer NRB, ten dwudziestosześcioletni... Nasza argumentacja uzasadniająca tę zmianę jest następująca. Przede wszystkim uchwalona przez Sejm zmiana nie przyniesie de facto żadnych korzyści budżetowi państwa. Jak wynika z treści uzasadnienia projektu rządowego, jest ona determinowana chęcią doprecyzowania przepisów z powodu pojawiających się w ostatnich latach wyroków sądów administracyjnych, które podważyły bieżącą praktykę na rynku, polegającą na tym, że przychód z każdego rachunku bankowego przedsiębiorcy – czy to w formie rachunku rozliczeniowego, czy lokaty terminowej – był traktowany jako przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej. Podmioty wypłacające te odsetki, czyli banki, SKOK, nie pobierały tak zwanego podatku Belki czy dziewiętnasto-procentowego zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych. Krótko mówiąc, zmiana ta powoduje, że w przypadku lokat, które będą miały własny numer NRB, czyli nie będą tworzone na rachunku, będzie pobierany podatek Belki, natomiast w przypadku pozostałych rachunków nie będzie pobierany podatek Belki; odsetki będą opodatkowane na dotychczasowych zasadach, czyli na zasadzie samoopodatkowania. Ta zmiana de facto oznacza jedynie to, że podmioty będące płatnikami będą musiały ponieść koszty związane z dostosowaniem się do zmienionych zasad opodatkowania, tym samym poniosą dodatkowe koszty związane ze zmianami w swoich systemach operacyjnych. Można pokusić się o stwierdzenie, że doprowadzi to nawet do ubytku dochodów budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Dlaczego? Dlatego, że systemy operacyjne części banków są utrzymywane i prowadzone przez zagranicznych dostawców, przez zagraniczne firmy informatyczne, które osiągną z tego tytułu przychody, które na zasadzie zysków z działalności nie będą podlegały opodatkowaniu w Polsce, podczas gdy banki wdrażające poniosą koszty, więc siłą rzeczy zapłacą mniejszy podatek CIT.

Można też podkreślić, że ta zmiana zasad, czyli zmiana źródła przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej na przychody z kapitałów pieniężnych, da możliwość wspólnikom spółek osobowych będącym osobami fizycznymi nierezydentami, czyli z miejscem zamieszkania za granicą, korzystniejszego opodatkowania w porównaniu ze wspólnikami będącymi osobami fizycznymi z miejscem zamieszkania w Polsce. W jaki sposób się to odbędzie? Odbędzie się to tak, że wspólnicy będący nierezydentami będą mogli skorzystać z obniżonych stawek opodatkowania zgodnie z zawartymi przez kraje ich rezydencji podatkowej i Polskę umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania. Obecnie ci wspólnicy wykazują przychody z działalności w Polsce i opodatkowują je na takich samych zasadach jak osoby fizyczne krajowe, rezydenci. W tej sytuacji będzie tak, że polski podatnik – mówiąc w skrócie – będzie płacił dziewiętnasto-procentowy podatek potrącony przez bank, a nierezydent będzie mógł skorzystać z obniżonych stawek i na przykład nie mieć potrąconego podatku lub mieć potrącone 10%. ... To jest zmiana obecnego status quo. Nie wiem, jak się to ułoży, jeśli chodzi o wymiar finansowy, jednak teoretycznie jest taka możliwość. Oczywiście też sama

zasada dotycząca tego, że lokaty tworzone na rachunku, czyli nieposiadające własnego numeru NRB, a lokaty tworzone poza rachunkiem, posiadające NRB... Spowoduje to zamieszanie w opodatkowywaniu odsetek. Prosty przykład. Może się zdarzyć tak, że po zmianie przepisów w niektórych bankach wszelkie lokaty będą lokatami tworzonymi na bieżącym rachunku rozliczeniowym klienta, czyli nie będą podlegały podatkowi Belki, tylko będą podlegały zasadzie opodatkowania przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. W przypadku tej samej lokaty – założmy, że tygodniowej, miesięcznej – w innym banku, w którym lokaty będą tworzone na zasadzie własnego numeru NRB, będzie opodatkowanie 19%, czyli de facto przedsiębiorca będzie musiał uważać na to, czy w danym banku lokata jest tworzona na rachunku rozliczeniowym klienta, czy też jest to lokata z własnym NRB. Jeżeli będzie tworzona na rachunku, to klient będzie musiał pamiętać, że musi wykazać odsetki do opodatkowania, a w drugim przypadku załatwi to za niego bank. To tyle, jeśli chodzi o aspekty praktyczne, na które chcielibyśmy zwrócić uwagę.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję.

Pan prosił o głos, ale czy w związku z tą wypowiedzią? (*Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Regulacyjnego w Związku Banków Polskich Mariusz Zygierewicz: Tak.*)
Proszę bardzo.

Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Regulacyjnego w Związku Banków Polskich Mariusz Zygierewicz:

Związek Banków Polskich.

Panie Senatorze, jeżeli można... Pan przedstawił prezentację, my przedstawiliśmy propozycję. Ponieważ to są podobne tematy, chciałbym, jeśli można, zabrać głos w tym momencie. Po prostu nie będę później drugi raz go zabierał.

Chodzi tylko o dwie kwestie. Co do opodatkowania różnych lokat terminowych dla osób prowadzących działalność gospodarczą, to dla nas najważniejszą sprawą jest nieuzasadnione różnicowanie w przypadku osób, które mają opodatkowania z lokat w bankach, w których jest prowadzony rachunek klienta, i w innych bankach; po prostu dywersyfikuje to zasadę opodatkowania. W naszym przekonaniu nie ma żadnego logicznego uzasadnienia w tym zakresie, w związku z czym myśmy podnieśli tę kwestię. Wiemy, że na etapie prac sejmowych była zmiana, która by pozwoliła na to, żeby właśnie w tym banku, w którym jest prowadzony rachunek bieżący, także mogła być utworzona lokata. Jest ona wówczas rozliczana inaczej i jest jeszcze prowadzona w ramach tego rachunku, a jak jest poza tym rachunkiem, to jest już inaczej. Pani dyrektor podniosła kwestię racjonalizacji procedury rozliczenia podatku i mam pytanie o to, czy to jest akurat najbardziej racjonalne z tego punktu widzenia. To pierwsza sprawa.

Druga sprawa – to też zostało powiedziane przez panią dyrektor na początku – dotyczy tego, że jest to specyficzna zasada rozliczania cienkiej kapitalizacji w Polsce. Rzeczywiście propozycja, która została przyjęta, jest bardzo dobra dla instytucji finansowych. Jednak pragnę zwrócić uwagę na to, że w Polsce dopuszczalny limit jest dużo niższy niż w innych krajach, w których zostało to zaproponowane. Na przykład w Danii ten poziom wynosi 5% przy niższych stropach procentowych. U nas jest stopa referencyjna, plus 1,25 punktu procentowego, co po prostu będzie powodowało, że faktycznie środki, które mogłyby być w ten sposób pozyskiwane, głównie z zagranicy, będą o wiele mniejsze i na rozwój akcji kredytowej będą mogły być przeznaczone mniejsze środki finansowe, tyle żeby... Nie przedłużając, Panie Senatorze...

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję bardzo.

Chciałbym, żeby ministerstwo odniosło się do tego, zanim przekażę głos panu senatorowi Ciochowi. Potem przekażę głos panom senatorom.

Proszę bardzo.

Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Ewa Adamiak:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Chciałabym zacząć od ostatniego punktu, od bardzo długiej wypowiedzi przedstawiciela Lewiatana odnośnie do odsetek z rachunku związanego z działalnością gospodarczą.

Trzeba powiedzieć wszystko, trzeba powiedzieć, co było w projekcie rządowym, jakie opodatkowanie odsetek od lokat na rachunkach w przypadku osób fizycznych proponowano w projekcie rządowym. Propozycja była taka, żeby... Zresztą państwo sami to zgłaszaliście. To nawet Związek Banków Polskich zgłosił problem z interpretacją przepisów, dotyczący tego, czy w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, która założy lokatę, będą to dochody kapitałowe opodatkowane podatkiem Belki czy przychody z działalności gospodarczej. Jak wiemy, stanowisko Ministerstwa Finansów od lat było takie, że są to dochody kapitałowe opodatkowane podatkiem Belki. W projekcie rządowym wyszliśmy z taką propozycją doprecyzowania, żeby ten przepis nie budził już żadnych wątpliwości.

Podczas prac podkomisji zostały zgłoszone następne uwagi, dotyczące tego, że w przypadku spółek cywilnych będą problemy z poborem podatku Belki. W czasie prac podkomisji zostało wspólnie wypracowane pewne rozwiązanie. Znalazło ono akceptację pana ministra, który reprezentował rząd w czasie prac podkomisji. Uznając problemy, które będzie stwarzał pobór podatku Belki, jeśli chodzi o spółki osobowe – w ich przypadku rachunek jest na spółkę, a bankom trudno byłoby zidentyfikować współnika – uznaliśmy, że jeżeli możemy uznać cokolwiek za odsetki, które będą stanowiły przychód z działalności gospodarczej, a nie będą odsetkami z dochodów kapitałowych, to mo-

żemy się zgodzić jedynie na odsetki z lokaty związanej z bieżącym rachunkiem, który osoba fizyczna otwiera do prowadzonej działalności gospodarczej. Wszyscy to zaakceptowali. Propozycja, którą pan teraz zgłasza, jest bardzo daleko idąca. Dlaczego? Dlatego, że z tego wyjęcia spod podatku Belki pewnej części lokat, ale tylko i wyłącznie związanych z rachunkiem bieżącym... Proponują państwo, żeby nie tylko odsetki z lokaty w banku, w którym jest prowadzony bieżący rachunek działalności gospodarczej, ale również odsetki z wszelkich lokat, które osoba fizyczna założy sobie w różnych bankach, stanowiły odsetki z działalności gospodarczej. Chciałabym przypomnieć, że w przypadku osób fizycznych, osób prowadzących księzkę przychodów i rozchodów, osób prowadzących ryczałty nie ma żadnego rozliczenia finansowego, co oznacza, że nie widzi się przyływów finansowych. Zatem to by była dopiero optymalizacja: brak opodatkowania podatkiem Belki, gdybyśmy na przykład... Do czego zmierzam? Moje prywatne pieniądze mogą być również inwestowane przez prowadzącego działalność gospodarczą. Uznaliśmy argumenty przedstawicieli banków dotyczące tego, że jeżeli wprost zapiszemy, że będzie to podatek od dochodów kapitałowych, oczywiście w przypadku lokat, to mogą być problemy z poborem tego podatku przez płatnika w przypadku spółek cywilnych; ograniczyliśmy to tylko i wyłącznie do lokat związanych z danym rachunkiem. Takie było nasze ostateczne stanowisko. Dzisiaj na pewno nie możemy się zgodzić na rozszerzenie zakresu i tworzenie lokat w pięciu następnych bankach... Jeżeli podatnik będzie chciał, żeby te odsetki stanowiły jego przychody z działalności gospodarczej, to założy lokatę w banku, w którym ma rachunek, a jeżeli mu się ten bank nie spodoba, to również w innym banku założy rachunek bieżący. To tyle, jeżeli chodzi o rachunki.

Przedstawił pan tak, jakby to był przepis, z którym wyszedł rząd. Rząd wyszedł z zupełnie innym przepisem – jeszcze raz powtarzam – z przepisem, który opodatkowywał podatkiem Belki wszelkie lokaty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. A główną argumentacją jest to, że jedynie przy pełnej rachunkowości są przykłady kasowe, w przypadku których wiadomo, ile pieniędzy wpłynęło do firmy, ile pieniędzy jest inwestowanych.

Jeżeli chodzi o sprawę cienkiej kapitalizacji, tę alternatywną metodę i złagodzenie... Mówimy o pewnym warunku. W przypadku tej alternatywnej metody jest warunek, że do kosztów uzyskania przychodu nie można zaliczyć odsetek, które byłyby wyższe niż 50% zysku z działalności operacyjnej. Tego warunku nie stosują banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowe.

W czasie prac na etapie konsultacji społecznych przepis ten został rozszerzony również na firmy leasingowe, ale pod warunkiem, że co najmniej 80% przychodów uzyskanych z działalności tych firm, to będą przychody z działalności leasingowej. Żeby ustalić, że wskaźnik powinien wynosić 80%, były prowadzone liczne prace analityczne i w trakcie konsultacji społecznych przedstawiano nam różne analizy. Zaproponowanie dzisiaj rozszerzenia na firmy pożyczkowe bez analizy, bez dokumentacji dotyczącej tego, dlaczego to akurat 80%, jakie to są firmy pożyczkowe, nie znajduje naszej akceptacji. Zwłaszcza że – chciałabym to wszystkim

państwu przypomnieć – to jest alternatywna metoda. Pan powiedział, że prowizje zostaną zwiększone, że to obciążą koszty. Przypominam, że to jest alternatywa, nikt nie zmusza do tej metody. W dalszym ciągu jest metoda cienkiej kapitalizacji, która do dziś jest w przepisach i można ją stosować. To są nowe przepisy, które wprowadzamy w życie. Jeżeli te firmy nie są pod nadzorem KNF... Wydaje nam się, że przepis, który jest pewnym złagodzeniem warunku, nie musi być stosowany w przypadku każdego podmiotu. Zwłaszcza że jest to metoda alternatywna. A zatem nie musimy też każdego podmiotu zajmującego się działalnością finansową uwzględniać w tym warunku. Wydaje nam się, że to nie stanowi – tak jak pan powiedział – naruszenia i nierówności, dlatego że jest to alternatywa. Podatnik sobie realnie szacuje, która z tych dwóch metod bardziej mu się opłaca. Dziękuję bardzo.

Nie wiem, czy jeszcze... Może poproszę pana dyrektora...

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Bardzo proszę o krótką wypowiedź, ponieważ pan senator Cioch od dłuższego czasu cierpliwie czeka na zabranie głosu.

Proszę bardzo.

Zastępca Dyrektora Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów Jarosław Szatański:

Odniosę się do uwag pisemnych, oczywiście w kontekście tego, co powiedział przedstawiciel Związku Banków Polskich. W uwadze pisemnej jest mowa o zastąpieniu stopy referencyjnej NBP wskaźnikiem sześciomiesięcznego WIBOR. Powiem, dlaczego kierowaliśmy się stopą referencyjną NBP. Ponieważ jest to wskaźnik ustalany nie przez podmioty, które uczestniczą w rynku, tylko przez podmiot niezależny od podmiotów, których dotyczą te przepisy. WIBOR jest tak naprawdę wypadkową... jest ustalany przez banki, dlatego do przepisów został wybrany obiektywny wskaźnik. Sama różnica procentowa między sześciomiesięcznym WIBOR a stopą referencyjną jest minimalna, to jest 0,2%, więc – tak myślę – nawet z tego powodu ta zmiana nie powinna jakoś istotnie wpływać na stosowanie przepisów.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję bardzo.

Proszę, Panie Senatorze.

Senator Henryk Cioch:

Dziękuję przedstawicielom Ministerstwa Finansów. Po prostu jednoznacznie wyjaśniły się pewne kwestie. Obecnie w polskim prawie legalnie działającymi firmami, które mogą udzielać pożyczek i przyjmować lokaty, są banki komercyjne, banki spółdzielcze i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Te regulacje nie mają absolutnie żadnego odniesienia do firm, które udzielają pożyczek, czy też do firm bezprawnie prowadzących działalność, jak Amber Gold, które również przyjmowały wkłady. Chciałbym jednoznacznie powiedzieć, iż tego typu instytucje finansowe, które często udzielają pożyczek na procenty składane, wynoszące w skali roku kilka tysięcy procent, nie działają na podstawie przepisów ustawy – Prawo bankowe ani na podstawie przepisów o kredycie konsumenckim. One działają nawet w sposób sprzeczny z kodeksem cywilnym. Mam nadzieję, że niebawem nadejdzie czas, kiedy tego typu firmy zostaną w naszym kraju zdelegalizowane. Wydaje mi się, iż pan występujący tutaj jako ekspert Lewiatana chyba w jakimś sensie jest powiązany z tego typu środowiskiem.

Zastępca Przewodniczącego Piotr Gruszczyński:

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, zaproszeni goście złożyli propozycje poprawek. Każdy z panów senatorów może się z nimi zapoznać, wnieść je w trakcie debaty czy wcześniej na posiedzeniu plenarnym, tak że jest ciągle taka możliwość. Jednak w mojej ocenie dzisiaj temat został wyczerpany, w związku z czym przechodzimy do głosowania nad całością projektu ustawy wraz z przyjętymi wcześniej poprawkami.

Dlatego zadaję pytanie: kto z państwa jest za? (3)

Kto jest przeciwko? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Dziękuję bardzo.

Na sprawozdawcę proponowałbym senatora Ciocha – jeżeli pan senator wyraziłby zgodę – z racji tego, że był najbardziej aktywny. Bardzo bym pana widział w tej roli. Rozumiem, że nie za bardzo...

(*Senator Henryk Cioch:* Panie Przewodniczący, jestem na urlopie do września.)

O, szkoda. A jednocześnie zazdroszczę panu urlopu. Okej.

To może mój kolega z Senatu, Leszek Czarnobaj. Gdyby to on wyraził zgodę... Ja też mam inną ustawę, wcześniejszą, tak że będziemy razem walczyć. Tak?

(*Senator Leszek Czarnobaj:* Tak.)

Dziękuję panu senatorowi Czarnobajowi.

Proszę państwa, dzisiejsze posiedzenie komisji uważam za zamknięte.

Dziękuję.

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii